

[Knuud Hertling.]

politikere nu må lade ord følge handling og gøre alvor af den megen tale om privatisering. Jeg er ganske klar over, at ønsket om at se en virkelig privatisering af industrivirksomhederne i Grønland ikke er risikofri, så lidt som regulær eller maskeret statsdrift er risikofri. Den risiko, vi løber ved privatiseringen, ligger i en konfliktmulighed mellem den private og de offentlige myndigheders ønsker f. eks. om placering af virksomheden. Ministeriet for Grønland og de grønlandske myndigheder fører i dag en såkaldt lokaliseringspolitik, en politik, der har rygdækning i dette høje ting. I henhold til lokaliseringspolitikken skal den grønlandske befolkning koncentreres fra de små steder til færre og større byer, og for at få den størst mulige nyttevirkning af de årlige investeringer ønsker man denne proces fremskyndet mest muligt.

Der kan imidlertid opstå den situation, at en privatmand ønsker at placere sin virksomhed på et mindre sted, på et udsted, der måske af myndighederne ellers var tiltænkt en anden skæbne, nemlig affolkning. En sådan konflikt vil ikke være uoverkommelig at klare, hvis den private selv har midler til at opføre sin virksomhed på det pågældende sted og befolkningen dér på stedet ellers selv er interesseret, idet befolkningen jo ikke kan tvangsforflyttes.

Den virkelige konflikt opstår, når den private ikke kan klare alle anlægsudgifter og søger lån fra den grønlandske erhvervsstøtteordning. I en sådan situation, der absolut ikke er nogen tænkt situation, stilles statens repræsentanter i dette udvalg og i sidste ende ministeren for Grønland over for et alvorligt dilemma. Hvis man i alle tilfælde ønsker at sætte lokaliseringspolitikken i højsædet, kan man meget hurtigt finde en masse gode argumenter for at give afslag på ansøgningen. Man kan endda finde mange andre fremragende argumenter frem såsom frygten for de følgeinvesteringer, der kan blive konsekvensen af opførelsen af en erhvervsvirksomhed på et sådant sted, f. eks.

bygning af skole, sygehus, kirke, børnehaven m. v.; disse udgifter forventer man jo at staten skal afholde.

På den anden side står også den private mand i et kolossalt dilemma, bare fordi han har en anden opfattelse af, hvor det er bedst for ham at placere sin virksomhed. Denne virksomhed vil uden tvivl være til gavn for befolkningen på dette udsted, der måske oven i købet ikke har større muligheder for at flytte ind til en by med erhvervs muligheder, fordi det er svært at skaffe tilstrækkelig mange boliger til alle dem, der ønsker at flytte ind til denne by.

I en sådan situation kan det ikke nytte noget, at man fra myndighedernes side stift holder på en fastlagt politik. Også i sådanne situationer må man kræve smidighed fra myndighedernes side; ganske vist betyder sådanne tilfælde ekstra økonomisk belastning eller sagt med økonomernes sprog mindre nyttevirkning. Men hvem ved, om den slags udgifter alligevel ikke i virkeligheden betyder økonomisk besparelse for samfundet som helhed gennem befolkningens effektive arbejde på dette lille sted, i stedet for at man uden tvivl måtte køre på halv kraft i en stor by på grund af forståelige tilpasningsvanskeligheder?

Det er min opfattelse, at dette folketingsår har været et godt lovgivningsår også for Grønlands vedkommende. Love som ungdomsklubloven, færdselsloven og ændringer i læreruddannelsesloven giver en god baggrund for optimisme om gode arbejdsvilkår. Uden nærmere omtale af disse love vil jeg gerne dvæle lidt ved et af ministerens lovforslag, der ikke nåede at blive gennemført i denne samling. Det drejer sig om forslag til lov om skolevæsenet i Grønland.

Jeg vil ikke frakende mig et væsentligt ansvar for, at lovforslaget ikke er blevet gennemført i denne samling. Jeg har i udvalget rejst så mange tvivlsspørgsmål, at hele udvalget er blevet tvivlrådigt og har ønsket ved selvsyn at sætte sig ind i forholdene, før man tager det endelige standpunkt. Det, at lovforslaget udsættes til